

परमगुरुपौर्णिमा - २०१७

‘वैश्विक अध्यात्म-विज्ञान पीठा’चे सर्वच साधक दरवर्षी परमगुरुपौर्णिमेच्या सोहळ्याची खूप उत्सुकतेने वाट पाहात असतात. या वर्षीचा सोहळाही नेहमीप्रमाणे मुंबईतल्या दादरमधील इंडियन एज्युकेशन सोसायटीच्या बी. एन. वैद्य सभागृहात अगदी मंगलमय वातावरणात पार पडला. ठीक पाच वाजता ‘वैश्विक अध्यात्म-विज्ञान पीठा’चे संस्थापक आणि ‘अध्यात्म-विज्ञाना’चे प्रणेते परमपूज्य नामचैतन्य भानुदास अर्थात आपल्या भाऊंचं आणि त्यांच्या पत्नी सौ. वहिनींचं सभागृहात आगमन झालं. पीठाच्या प्रथेप्रमाणे पीठाचे साधक आणि ख्यातनाम उद्योजक श्री. रामदास पै यांनी परमपूज्य भाऊंना कुंकुम तिलक लावून आणि हार घालून, तसंच त्यांच्या पत्नी सौ. मंजिरी पै यांनी ती. सौ.वहिनींना हळद-कुंकू लावून आणि गजरा देऊन उभयतांचं स्वागत केलं. व्यासपीठावरच्या साधकांनी सादर केलेल्या ‘गुरुस्तवन’ आणि ‘गुरुगायत्री’ याने सोहळ्याचा प्रारंभ झाला.

या वर्षीच्या सोहळ्याच्या कार्यक्रमाचं आयोजन खूपच वेगळ्या पद्धतीने करण्यात केलं होतं. आपल्या ‘अध्यात्म-विज्ञाना’त मनाला खूपच महत्त्व देण्यात दिलं जातं. परमपूज्य भाऊ नेहमी सांगत असतात, आपण जिवंत असतो शरीराने, पण जगत असतो मात्र मनाने. या मनाचं सामर्थ्य अफाट आहे. हे मन आपला उद्धार करू शकतं, किंवा आपल्याला उद्ध्वस्तही करू शकतं. या मनात येणार्या अनावश्यक आणि क्लेष देणार्या विचारांमुळे तणाव येतो. या तणावामुळेच मनावर दडपण येतं. दडपणाचं रुपांतर नैराश्यात होतं. हे नैराश्य मग अनेक मनोकायिक आजारांना आमंत्रण देतं. मनावरचं हे दडपण आणि त्यातून उद्भवणारे आजार टाळण्यासाठी अनावश्यक विचार टाळणं गरजेचं आहे. जगण्यासाठी आवश्यक विचार करायचेच पण अनावश्यक आणि त्रासदायक विचार टाळायचे. विचाररहित अवस्था म्हणजेच ‘शून्यावस्था’ आपल्याला हितकारक ठरते. या ‘शून्यावस्थे’वरच परमपूज्य भाऊंनी या परमगुरुपौर्णिमेच्या सोहळ्यात विवेचन केलं. उपस्थित साधकांना ‘शून्यावस्था’ नीट समजावी म्हणून परमपूज्य भाऊंनी सर्वांकडून काही प्रात्यक्षिकं करून घेतली. मार्गदर्शन केलं. मोठ्या संख्येने उपस्थित असलेल्या सर्व साधकांनी या प्रात्यक्षिकांमध्ये उत्साहाने आणि मनापासून सहभाग घेतला. सर्व साधकांचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद आणि सहभाग हे या वर्षीच्या सोहळ्याचं वैशिष्ट्य होतं.

परमपूज्य भाऊंनी मनावर भाष्य करून ‘शून्यावस्थे’वरच्या विवेचनाची सुरुवात केली. ते म्हणाले, “आपलं मन चंचल असतं. त्याला आनंद हवा असतो. त्याला रिलॅक्सेशन हवं असतं. पण त्यासाठी आवश्यक असतं तसं आपल्याला वागता मात्र येत नाही. आपण आपल्या मनाला सतत आवरत असतो. चार चौघात शोभेल असं सॉफिस्टिकेटेड वागण्याच्या नावाखाली आपण मन मारून जगत असतो. हळूच बोलायचं, हळूच हसायचं. पण अशा आवरून-सावरून वागण्यामुळे आपल्याला आनंद उपभोगताच येत नाही. Sophistication is a suffocation of Mind! ते टाळण्यासाठी मोकळ्या मनाने जगायला हवं. मन हलकं फुलकं व्हायला हवं. अर्थात मोकळ्या मनाने जगायचं म्हणजे मोकट मनानं नाही. हा मोकळेपणा नाहीसा होत असल्यानं ‘हास्यक्लब’ काढण्याची वेळ आली आहे. तिथल्या हसण्यामुळे शारीरिक पातळीवर फायदा होतोही. त्यामुळे फुफ्फुसं मोकळी होतात. पण तिथलं हसणं

जबरदस्तीचं असतं. असं मारून-मुटकून हसण्यापेक्षा खरंखरं मनमोकळं हसायला, जगायला शिका. आनंद घ्यायला शिका.’’

आपलं म्हणणं पटवून देण्यासाठी परमपूज्य भाऊंनी सर्व साधकांना एक प्रात्यक्षिक करायला लावलं. परमपूज्य भाऊंनीच रचलेलं, ‘राधा रमण घनश्याम, नाचे गिरीधारी’ हे भजन व्यासपीठावरच्या साधकांनी गरब्याच्या तालावर सादर केलं. आणि परमपूज्य भाऊंच्या सांगण्यावरून सर्व साधकांनी डोळे मिटून मनातल्या मनात गरब्याचा ठेका धरला. आणि मनातल्या मनात मनसोक्त नाचून घेतलं. भजन संपल्यावर, ‘या मनसोक्त नाचण्यामुळे आनंद मिळाला का?’ असा प्रश्न परमपूज्य भाऊंनी विचारताच सर्वांचेच हात वर झाले. यावर ‘‘ही एक झलक झाली. आनंद लुटायचे असे अनेक मार्ग आहेत. असाच आनंद लुटा आणि रिलॅक्स्ड व्हा,’’ असा बहुमोल सल्ला परमपूज्य भाऊंनी दिला.

त्यानंतर व्यासपीठावरच्या साधकांनी ‘ॐ नमः शिवाय’ हे नाम दोन प्रकारांनी सादर केलं. एक प्रकार म्हणजे साधनेसाठीचं नाम. हे नाम अतिशय संथ लयीत म्हटलं जातं. ते म्हणत असताना पूर्ण लक्ष नामातील अक्षरं आणि सूरंवर केंद्रित केलं जातं. त्यामुळे विचार पूर्णपणे थांबतात. आणि मन शांत होतं. शेवटचं ‘शिवाय’ विरत जाताना सूरंबरोबर मन विरून जातं. अशा वेळी देह-स्थल-कालाच्या जाणिवा जातात. मन रिलॅक्स्ड होऊन निरव शांतता अनुभवायला मिळते. हीच ‘शून्यावस्था’ होय. मात्र चालता फिरताना किंवा काम करताना असं नाम घेता येत नाही, कारण कोणतीही कृती करताना देह-स्थल-कालाचं पूर्ण भान ठेवायलाच लागतं. अशा वेळी ब्रह्मत्रयीयुक्त नाम घेणं शक्य होतं. ब्रह्मत्रयीयुक्त नाम म्हणजे अक्षर, नाद (सूर) आणि तालात गुंफलेलं नाम. काम करत असताना मन नामातील सूरंत रमतं आणि तालावर डोलतं, असं भाऊंनी सांगितलं.

त्यानंतर सूरत कसं रमायचं आणि विरायचं हे साधकांना समजावून सांगण्यासाठी परमपूज्य भाऊंनी साधकांकडून एक प्रात्यक्षिक करवून घेतलं. आपण मोकळ्या मैदानात बसलो आहोत असं समजायचं. सूरपेटीवर एक सूर लावला जाईल. या सूरबरोबर जायचं. सूर कमी होत जाईल तेव्हा तो उंच आकाशात गेला आहे असं समजून त्या सूरपाठोपाठ जायचं. सूरवर पूर्ण लक्ष केंद्रित करायचं. अगदी उंच गेल्यावर निरव शांतता अनुभवायला मिळते. सर्व साधक या प्रात्यक्षिकात सहभागी झाले. आणि त्यांनी निरव शांतता अनुभवली. या सुखद अनुभवानंतर परमपूज्य भाऊंनी ॐ आणि गायत्री साधनेविषयी सविस्तर माहिती दिली. या साधना करताना घ्यायची काळजी त्यांनी समजावून सांगितली.

कोणतंही साधन हाताशी नसताना केवळ मनानं मनावर संशोधन करताना मिळालेल्या ज्ञानाविषयी परमपूज्य भाऊंनी सविस्तर सांगितलं. ते म्हणाले, ‘‘मन ही एक प्रचंड शक्ती आहे. शरीर नष्ट झालं तरी मन पुनर्जन्म घ्यायला लावतं. मनावर संशोधन करताना मन ब्रह्मांडात व्यापून राहिलं आहे, हे माझ्या लक्षात आलं.’’ असं ते म्हणाले.

‘‘विश्वाची उत्पत्ती महाविस्फोटातून म्हणजेच बिगबॅंगमुळे झाली. या महाविस्फोटाच्यावेळी ॐकार नाद निर्माण झाला. त्यातूनच उर्जा, ॐकार नाद आणि प्रकाश उत्पन्न झाला. विश्व विस्तारत गेलं, तसा हा ॐकार नाद

विरत गेला आणि त्याचा घुमार उरला. २००० या वर्षी माझं गायत्री मंत्रावरचं पुस्तक प्रकाशित झालं. त्यात मी या ॐकाराचा उल्लेख केला आहे. त्याआधी प्रबोधिनीत मी हा विषय मांडला होता. त्यावेळचं माझं बोलणं ध्वनिमुद्रित केलेल्या कॅसेट्स आजही उपलब्ध आहेत.” असं परमपूज्य भाऊंनी सांगितलं.

या संदर्भात आणखी माहिती देताना त्यांनी सांगितलं, की २०१७ मध्ये अमेरिकेतली अंतराळ संशोधन संस्था ‘नासा’नं सूर्याभोवती आणि विश्वात इतरत्र काही नाद आहे का याचा शोध घेतला. मानवी कानांना ऐकू न येणारे आवाज आणि नाद ‘नासा’नं आधुनिक यंत्रांद्वारे ध्वनिमुद्रित केले. सूर्याजवळ चक्क ॐकार नाद आणि विश्वात लांबवर त्याच्या घुमाराचा नाद स्पष्टपणे ऐकू येतो. हे ध्वनिमुद्रित केलेले नाद ‘नासा’नं सर्वांसाठी उपलब्ध करून दिले आहेत. हे नाद उपस्थित साधकांना ऐकवण्यात आले. ते ऐकून सर्वांच्याच अंगावर रोमांच उभे राहिले. सूर्यापासून निर्माण होणारा ॐकार भारताच्या प्राचीन काळापासून माहित होता. हे अमेरिकेतल्या शास्त्रज्ञांनी कबूल केलं आहे, आणि तसा उल्लेखही त्यांनी केला आहे. आपल्या ऋषिमुनींनी प्राचीन काळी साधनेच्या सामर्थ्यावर हा ॐकार मिळवला होता, असं परमपूज्य भाऊंनी सांगितलं.

त्यानंतर परमपूज्य भाऊंनी ॐकाराचं सामर्थ्य, महत्त्व आणि ॐकार साधना करताना घ्यायची काळजी याची सविस्तर माहिती दिली. ॐकाराचा उच्चारही त्यांनी साधकांकडून करवून घेतला. ॐकार उच्चार करताना प्राणवायुतला प्राण म्हणजे सत्त्व आपलं शरीर शोषून घेतं. त्यामुळे उर्जा मिळते आणि आपल्याला ताजं तवानं वाटतं. मानसिक आणि शारीरिक पातळीवर आपण शून्यावस्थेत जातो तेव्हा आपल्या शरीरातल्या सगळ्या पेशी उर्जेने भरित होतात असं सिद्ध झालं आहे, असं परमपूज्य भाऊ म्हणाले. ‘हॉर्वड युनिव्हर्सिटी’तील प्रोफेसर हर्बर्ट बेन्सन यांनी संशोधन करून एक विधान केलं आहे. ‘रोज दोनदा प्रत्येकी वीस मिनीटं ॐकार म्हटल्यास डॉक्टरची गरज भासणार नाही.’

याच मुद्यावर आणखी खोलात शिरताना परमपूज्य भाऊ म्हणाले, “आपल्या शरीरातल्या प्रत्येक पेशीला मन आहे. साहजिकच प्रत्येक पेशीला स्वतःचा भाव आणि गुणधर्म आहे. या पेशींना बाहेरचं काही माहित नसतं. सगळ्या पेशी शरीरात गुण्यागोविंदानं नांदत असतात. साधना करताना या पेशी उर्जेने भरित होतात. त्यामुळे त्यांचं कार्य आणखी चांगल्या पद्धतीने होतं. पण बहिर्मनावर ताण असेल, तर तो ताण पेशींवर येतो. आणि त्यामुळे त्यांच्या कार्यात बाधा निर्माण होते. त्याचा परिणाम शरीर स्वास्थ्यावर होतो आणि आजारपण येतं. म्हणून शरीर स्वास्थ्य राखण्यासाठी पेशींना त्याचं काम सुरळीत करू द्यायला हवं. म्हणजेच त्यांच्यावर ताण येऊ द्यायचा नाही. त्यासाठी बहिर्मनावर येणारा ताण टाळायचा. ताण येऊ नये म्हणून अनावश्यक विचार टाळायचे. आपल्या मनाची ताकद आपणच साठवायला हवी.”

“शून्यावस्थेत देह-स्थल-काळाचं भान जातं, तेव्हा शरीराला गुरुतत्त्वाकडून उर्जा मिळते. त्यानंतरची अवस्था म्हणजे निःशून्यावस्था. त्यात जाणवा जातात. त्याचवेळेला आध्यात्मिक कार्य सुरू होतं. त्या अवस्थेत ज्ञान प्राप्त होतं. शरीरातून सूक्ष्म देह बाहेर पडतो. हा सूक्ष्म देह म्हणजे अंतर्मनाचा काही भाग. हा भाग सिल्व्हर कॉर्डनं शरीराला जोडलेला असतो. हा सूक्ष्म देह कुठेही जाऊ शकतो. आपले ऋषिमुनी याच पद्धतीने परग्रहांवर जाऊन आले. तिथली

त्यांनी केलेली वर्णनं, अंतराळ यानांनी मिळवलेल्या माहितीशी तंतोतंत जुळत आहेत. म्हणूनच या साधनेचं महत्त्व जाणा आणि मनानं आणि शरीरानं सुदृढ राहा.” असा संदेश देऊन परमपूज्य भाऊंनी आपलं विवेचन संपवलं.

परमपूज्य भाऊंच्या विवेचनानं सभागृहामधील वातावरण भारावुन गेलं होतं. त्यानंतर व्यासपीठावरच्या साधकांनी स्वामी नामाने वातावरण आणखी प्रसन्न केलं.

छोट्याश्या मध्यंतरानंतर परमपूज्य भाऊंनी स्वहस्ते साधकांना प्रसाद वाटून कार्यक्रमाची सांगता केली. पीठाच्या साधिका सौ. स्मिता बलवल्ल्ही यांनी संपूर्ण सोहळ्याचं सूत्र संचालन नेटकेपणाने केलं.

वृत्तांत लेखन सौ. शुभांगी पुणतांबेकर.